

**Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce
Posudek - Závěrečná práce - CŽV**

Student: Aneta JIRKOVÁ

Obor: ČJ - ZSV

Název práce v českém jazyce:

Vývoj kritické recepce řečovické trilogie Anny Bolavé

Název práce v anglickém jazyce:

Development of critical reception of Anna Bolavá's Řečovice trilogy

Vedoucí práce: Mgr. Filip Komberec, Ph.D.

Oponent práce: PhDr. Jiří Smrčka, Ph.D.

Bakalářská práce Anety Jirkové si dala za cíl prozkoumat literárněkritickou recepci tzv. řečovické trilogie spisovatelky Anny Bolavé. Konkrétně se pak autorka rozhodla v práci zabývat otázkou, zda je možné vysledovat proměnu v kritických ohlasech románů *Do tmy*, *Ke dnu* a *Před povodní*. Již samotný výběr tématu zasluhuje ocenění, neboť výzkum současné literatury klade na autory kvalifikačních prací jiné nároky než interpretace časem prověřených textů, k jejichž zkoumání lze najít dostatečnou oporu v odborné literatuře. Aneta Jirková ve své práci prokazuje, že literárněkritická recepce představuje potenciál, o nějž je možné se opřít při práci s texty současné literatury. Současně je ale třeba s literárněkritickou recepcí jako se zdrojem poznání zacházet velmi obezřetně. Badatel si musí být vědom její funkce a jejích limitů. Z tohoto důvodu se mi jeví vhodně zvolená teoretická část bakalářské práce, ve které se autorka pokouší definovat roli literární kritiky a současnou proměnu jejího diskursu. Autorku chválím, že se vyvarovala sestavování neúčelného „středoškolského“ přehledu vývoje kritiky od 19. století do současnosti a teoretickou část fakticky omezila na konfrontování dvou přístupů – V. Černého z konce 60. let a P. Janouška z roku 2012. Vymezením role kritiky v soudobé literatuře si autorka vytvořila dobrou základnu pro následnou analýzu kritické recepce románů Anny Bolavé.

V analytické části práce postupuje autorka systematicky za pomoci předem zvolených kategorií, jež usnadňují interpretaci textů: žánr, vyprávění, kompozice, téma, postavy, časoprostor a styl. Systematicky sleduje, jak jednotliví recenzenti uvažují o románech Anny Bolavé a excerpuje hodnotící soudy tak, aby bylo možné tyto předem zvolené kategorie obsahově naplnit. Silnou stránkou analytické části práce je poctivě odvedená rešerše kritických ohlasů všech tří románů. Práce s kategoriemi vede k promýšlení dílčích aspektů recenzí textů Anny Bolavé. Současně však zvolený přístup ukazuje své limity. Především nutí odhlížet od toho, co je mimo oblast předem definovaných kategorií, a zároveň klást až přemrštěný

důraz na to, jak se kritik s hodnocením dílčí kategorie vyrovnal. To vede často k tomu, že se recenzentovi až násilně podsouvá sdělovaný význam a na druhé straně k opakovanému citování stejných nebo podobných soudů v různých kapitolách. Každý kritik přistupuje k hodnocenému textu jiným způsobem, takže není vždy důsledně možné uchopit prostřednictvím téže kategorie různé texty.

Na škodu práce považují také skutečnost, že se autorka neodvážila vystoupit z komfortní zóny excerpování recenzí a nepokusila se o vlastní interpretaci kritické recepce románů Bolavé. Práce tak například dochází k závěru, že počet recenzí neměl navzdory očekávání v průběhu trilogie sestupnou tendenci, přestože přijetí v pořadí druhého a třetího románu bylo rozporupnější, ale už se nesnaží sama interpretovat, proč tomu tak je. Souvisí to pouze s kvalitami textů A. Bolavé, nebo zde hrají roli sociologické aspekty (např. očekávaný čtenářský zájem)? V této souvislosti by jistě pomohlo, kdyby autorka bakalářské práce vzala v úvahu vertikální členění umělecké literatury a určila pozici románů Bolavé na ose literatura vysoká a literatura populární. Dokázala by tak překlenout nejistotu vyplývající z rozporných tvrzení jednotlivých recenzentů, které na jednu stranu hodnotí texty Bolavé jako vypravěčsky, kompozičně a jazykově kvalitní, na druhou stranu jim však vytýkají zjevnou explicitnost (dourčenost), motivickou stereotypnost nebo stylovou monotónnost. Autorka v závěrečném vyhodnocení (str. 54 a 55) opakovaně přejímá tvrzení recenzentů o mainstreamové povaze románů Bolavé, aniž by uvedla, zda se sama s tímto hodnocením ztotožňuje a proč. Současně nikde nevymezuje, jak sama rozumí pojmu „mainstream“ nebo „mainstreamová tvorba“.

Dalším problematickým jevem práce je nadužívání citačních odkazů. Je zjevné, že práce založená na analýze kritického ohlasu se bez citování obejít nemůže, nerozumím však, jaký účel má citování v kapitolách 3.2., 3.3. a 3.4. (str. 27 až 29), které obsahují stručnou charakteristiku sledovaných románů. Stejně tak kapitola 2 (zařazení díla A. Bolavé do českého literárního kontextu) se zbytečně otrocky přidržuje citací z jednotlivých recenzí a působí spíše jako kaleidoskop mnoha subjektivních tvrzení než jako odborné východisko pro analytickou část bakalářské práce. Neúčelná pro samotnou práci je pak kapitola 1.4. (přehled současných literárněkritických periodik a webů), která v dané podobě představuje spíš nahodilý stručný seznam.

Navzdory uvedeným výhradám hodnotím bakalářskou práci Anety Jirkové kladně, a to jak z hlediska systematického přístupu, tak z hlediska pečlivosti zpracování. Výsledný text prokázal i dostatečné jazykové kompetence autorky, až na drobné nepřesnosti, jakými jsou hovorové výrazy, např. „odsýpání příběhu“ (str. 30) nebo „všech třech románů“ (str. 53), které do odborné práce nepatří. Aneta Jirková v bakalářské práci potvrdila, že texty současné literatury představují interpretačně podnětný textový materiál a že literární kritika je stále důležitým nástrojem pro jejich poznávání a zařazování do literárního kontextu.

Práci doporučuji k obhajobě.

Otázky pro obhajobu:

- 1) Práce cituje kritické ohlasy, které řadí romány Anny Bolavé do „mainstreamu“ české literární tvorby. Jak tomuto pojmu rozumíte? Pokuste se vymezit pozici románů Anny Bolavé v triadickém vertikálním členění umělecké literatury, tj. literatura umělecká – střední proud (midcult) – populární literatura.
- 2) Bylo by možné zvolit pro analýzu kritického ohlasu románů Anny Bolavé jinou kategorizaci? Bylo by možné (účelné) klasifikovat kritické ohlasy, např. podle žánru kritického útvaru, postoje kritika, kritérií kladených na hodnocené texty apod.?
- 3) Na str. 15 se v bakalářské práci píše, že podle V. Černého: „Všechny typy nové kritiky, jež nastupují s převahou modernismu (tedy už od počátku 19. století)...“ Proč Černý uvažuje o počátku 19. století jako o předělu v kritice?

V Praze dne .....

.....

Podpis